

Sygn. akt III U 1283/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 31 października 2014 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. K. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, poczynwszy od dnia 15 października 2014 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia,

III. **z a s ą d z a** od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy A. K. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 1283/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 16 stycznia 2015 r.

Decyzją z dnia 31 października 2014 r. zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy A. K. prawa do emerytury.

W podstawie prawnej decyzji powołano się na przepisy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U.

z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43) i stwierdzono, że wnioskodawca nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 r. - 25 lat okresów składkowych

i nieskładkowych, a jedynie 24 lata, 10 miesięcy i 25 dni. Do okresów zatrudnienia nie uwzględniono mu pracy w gospodarstwie rolnym matki w okresie od 16 października 1970 r. do 6 listopada 1973 r. z uwagi na to, że E. S. (1) nie była właścicielką gospodarstwa rodznoego położonego w T..

Wnioskodawca A. K. w dniu 24 listopada 2014 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury.

Na uzasadnienie podał, że posiada ponad 25-letni okres zatrudnienia z uwzględnieniem pracy na gospodarstwie rolnym, które należało do jego babci J. S. (1) i w części zostało przejęte przez jego matkę E. S. (1). Zmiany własnościowe nie miały wpływu na faktyczne posiadanie gospodarstwa rolnego przez rodzinę wnioskodawcy i jego pracę w tym gospodarstwie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

Podkreślono, że istota sporu sprowadza się do ustalenia czy istnieją podstawy do uwzględnienia wnioskodawcy okresu pracy w gospodarstwie rolnym swojej matki. Bez tego okresu legitymuje się on jedynie 24-letnim stażem ubezpieczeniowym.

Organ rentowy przyjął, że skoro wnioskodawca nie wykazał, aby jego matka E. S. (1) była właścicielką gospodarstwa rolnego, to brak podstaw do uznania, że mieszkał on na terenie takiego gospodarstwa i pracował na nim. Nie wykazał też na czym polegały wykonywane przez niego prace w gospodarstwie i w jaki sposób łączył prace w gospodarstwie z nauką w szkole zawodowej. Okoliczności te powodują, że spornego okresu 1970-1973 nie można uwzględnić do ogólnego stażu ubezpieczeniowego.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. K. urodzony (...) z zawodu rolnik, pracujący na stanowiskach operatora urządzeń polerujących oraz maszynisty kotła w dniu 2 października 2014 r. złożył do (...) Oddział w R. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku wraz z oświadczeniem, iż nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Dokumentując okresy ubezpieczenia wnioskodawca wniósł także o uwzględnienie okresu pracy na gospodarstwie rolnym matki E. S. (1) od 16 października 1970 r. do 6 listopada 1973 r. Na tę okoliczność dołączył zeznania dwóch świadków M. T. i J. P., swoje oświadczenie, Zaświadczenia ze Starostwa Powiatowego w P. oraz poświadczenie zameldowania z Urzędu Gminy w M.. Ponadto dołączył odpis wniosku o dział spadku po J. S. (2), który został złożony do sądu w 1986 r.

Bezsporny w sprawie okazał się staż pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca przedłożył świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w wymiarze 21 lat, 5 miesięcy i 6 dni.

Natomiast organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresu pracy w gospodarstwie rolnym (...) tj. 3 lata i 22 dni. Stąd wobec udowodnienia tylko 24 lat, 10 miesięcy i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych zaskarżoną decyzją odmówiono mu prawa do emerytury.

Dowód: 1) Akta organu rentowego (emerytalne):

- wniosek o emeryturę z dn. 2.10.2014 r.

- Oświadczenie z dn. 1.07.2003 r.

- zeznania świadków: M. T. i J. P. z dn. 1.07.2003 r.

- Zaświadczenie ze Starostwa Powiatowego w P. z dnia 10.07.2003r.

- Poświadczenie zameldowania z Urzędu Gminy w M. z dn. 1.07.2003 r.

- decyzja odmowna z dn. 31.10.2014 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca A. K. od 20 lipca 1956 r. mieszkał w T. pod numerem 127 wraz z matką E. S. (1). Dom, w którym mieszkali należał do J. S. (1) - babki wnioskodawcy. W latach 1947-1967 była ona posiadaczką gospodarstwa rolnego położonego w T. o pow. 4,92 ha. Gospodarstwo to uprawiała razem z dziećmi: córką E. i synem E.. Po jej śmierci 1 maja 1967 r. dzieci nieformalnie podzieliły gospodarstwo spadkowe. Dom wraz działką o pow. ok. 0,46 ha oraz część pola o pow. około 2,5 ha objęła matka wnioskodawcy E. S. (1), zaś pozostałe grunty o pow. ok. 2,5 ha jej brat E. S. (2), który prowadził własne, odrębne gospodarstwo rolne. Wniosek o sądowy dział spadku został złożony dopiero w 1986 r., następnie E. S. (1) sprzedała swoją część gospodarstwa, a działkę o pow. ok. 0,43 ha wraz z domem przekazała synowi. Zmarła 13 września 1998 r. Wnioskodawca otrzymaną nieruchomością sprzedał na początku lat 90-tych XX wieku.

Gospodarstwo rolne było wyłącznym źródłem utrzymania rodziny wnioskodawcy, ani babka J. S. (1), ani też matka E. S. (1) nie pracowały poza rolnictwem. Prowadząc gospodarstwo uprawiały zboże (żyto i pszenicę), ziemniaki, buraki cukrowe

i pastewne. Hodowały krowy, świnie i kury. Nie miały własnego sprzętu rolniczego, w tym zakresie korzystały z pomocy sąsiadów oraz wujka wnioskodawcy - E. S. (2). Kontraktowe uprawy buraków cukrowych oraz sprzedaż mleka stanowiły główne źródło dochodu gospodarstwa.

Pomoc wnioskodawcy w pracach na ponad 2 ha niezmechanizowanym gospodarstwie sprowadzała się do wszelkiego rodzaju prac polowych, przy wypasie bydła oraz w obrębie gospodarstwa domowego i odwiezieniu mleka do zlewni. Wszystkie prace polowe wykonywane były ręcznie. Z braku pieniędzy matki wnioskodawcy nie stać było na wynajęcie sprzętu mechanicznego. Prace związane z uprawą pola wykonywane były przez rodzinę oraz na zasadzie pomocy sąsiedzkiej. Wnioskodawca pracował też u sąsiadów odrabiając ich pomoc czy wypożyczenie sprzętu rolniczego.

Pracował przy sianokosach

i żniwach oraz wykopkach.

Sąsiadami rodziny S. była m.in. rodzina świadka M. T.. Sąd ustalił też, że numeracja domów w miejscowości T. ulegała zmianom. Pierwotnie dom, w którym mieszkała rodzina wnioskodawcy miał numer 111, potem zaś 127. Zmieniały się też numery domów, w których mieszkali ich sąsiedzi m.in. M. T. (1)

i J. P..

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca w dniu 26 czerwca 1971 r. ukończył 2-letnią (...) Szkołę Rolniczą w P. (obecnie miejscowość L.). Nauka w szkole odbywała się w systemie dziennym, codziennie do godziny około 13. Do szkoły, oddalonej około 3 km od domu, wnioskodawca chodził pieszo lub jeździł rowerem.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- Zaświadczenie Starostwa Powiatowego w P. z dnia 10.07.2003 r.

- poświadczenie zameldowania z Urzędu Gminy w M. z dnia 1.07.2003 r.

- odpis świadectwa ukończenia szkoły z dnia 26.06.1971 r.

2) Zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt stały E. S. i J. S. z dnia 30.12.2014 r. k. 16-17

3) wyciąg ze spisu (...) k. 18-21

4) zeznania świadka:

- M. T. (e-protokół z dn. 16.01.2015 r. - 12 min.),

5) zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dn. 16.01.2015 r. -28 min.).

Jesienią 1973 r. wnioskodawca wyjechał do O., tam w okresie od 6 listopada 1973 r. do 31 sierpnia 1976 r. pracował w Zakładzie (...) w O. na stanowisku operatora urządzeń powlekających. Następnie w latach 1 września 1976 r. do 5 listopada 1984 r. kontynuował zatrudnienie w Zakładach (...) w P., a od 4 lutego 1985 r. do 23 września 2009 r. w Zakładach (...) w P. (obecnie (...) SA).

Decyzją z dnia 2 września 2009 r. ZUS O/R. przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, począwszy od dnia 17 sierpnia 2009 r. Obecnie prawo do tego świadczenia wnioskodawca ma ustalone do 30 września 2019 r. Do ustalenia wysokości renty organ rentowy ustalił wnioskodawcy 34 lata i 3 miesiące okresów składkowych oraz 1 rok i 3 miesiące okresów nieskładkowych.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- świadectwa pracy z dnia 31.08.1976 r., 31.10.1984 r., 30.06.2009 r. i 23.09.2009 r.,

- decyzje rentowe z dnia 2.09.2009 r. i 13.10.2014 r.

Ustaleń tych Sąd dokonał na podstawie dokumentów urzędowych zgromadzonych w aktach emerytalnych wnioskodawcy. Za wiarygodne Sąd uznał też zeznania świadka M. T. oraz wnioskodawcy. Zgodnie podali oni, że zarówno babcia wnioskodawcy, jak i jego matka faktycznie prowadziły gospodarstwo rolne oraz że wnioskodawca stale, do czasu podjęcia pracy zawodowej, pracował w tym gospodarstwie. Nauka w szkole do czerwca 1971 r. nie zwalniała go od obowiązku pomocy, zwłaszcza przy pilnych pracach gospodarskich. Z drugiej strony praca ta była jedynym źródłem utrzymania wnioskodawcy. W ocenie Sądu wnioskodawca miał możliwość równoczesnego dojazdu do szkoły oraz pracy w gospodarstwie. Szkoła znajdowała się bowiem w sąsiedniej miejscowości.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy A. K. należy uznać za uzasadnione.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2 art. 184).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3,

zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32). Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) – przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również jako składkowe: przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, jak i przypadające przed dniem

1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach z art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Wnioskodawca A. K. wykazał, iż ukończył 60 lat oraz posiada 15-letni staż pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. W toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym sporny okazał się ogólny staż ubezpieczeniowy.

Sąd przyjął, odmiennie niż organ rentowy, że wnioskodawca spełnia warunki do przyznania emerytury na wskazanych na wstępie zasadach z art. 184 w zw. z art. 32 cyt. ustawy, legitymuje się bowiem 25-letnim stażem ubezpieczeniowym (okresami składkowymi, nieskładkowymi i uzupełniającymi).

Istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy i kiedy wnioskodawca pracował na gospodarstwie rolnym matki E. S. (1) oraz czy w związku z równoczesną nauką w szkole w latach 1970-1971 spełniał warunki do stwierdzenia, że był domownikiem rolnika.

Bezsporne jest, że babcia wnioskodawcy J. S. (1), do śmierci w 1967 r., prowadziła w miejscowości T. gospodarstwo rolne o powierzchni 4,92 ha. Część tego gospodarstwa, tj. działkę z zabudowaniami oraz około 2,5 ha gruntów ornych przejęła matka wnioskodawcy E. S. (1). Wnioskodawca, razem z mamą, do czasu podjęcia pracy zawodowej w dniu 6 listopada 1973 r. pomagał jej w prowadzeniu tego gospodarstwa. Przeszkodą w pracach na gospodarstwie nie było uczęszczanie do szkoły zawodowej, która znajdowała się w sąsiedniej miejscowości, w odległości około 3 km od domu. Zeznania świadka M. T. – sąsiadki w sposób jednoznaczny wskazują na to, że mama wnioskodawcy przejęła i prowadziła gospodarstwo rolne - uprawiała pole, hodowała krowy, świnie i drób oraz że w tych pracach uczestniczył wnioskodawca.

Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z ustawą z dnia 27 października 1977 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. nr 32, poz. 140) przez rolnika – rozumiano właściciela lub posiadacza gospodarstwa rolnego

o powierzchni powyżej 0,5 ha gruntów rolnych i leśnych, który nie był objęty ubezpieczeniem społecznym na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin. W przepisach tej ustawy, która weszła w życie od 1 stycznia 1978 r., po raz pierwszy zawarto definicję rolnika oraz określono minimalną normę obszarową gospodarstwa rolnego.

Wcześniej pojęcie gospodarstwa rolnego zawarte było w kodeksie cywilnym oraz w przepisach podatkowych.

W latach 1970-1973, w których wnioskodawca pomagał rodzinie nie funkcjonowało ubezpieczenie społeczne rolników, stąd dla oceny tego okresu konieczne jest posiłkowe odwołanie się do późniejszych przepisów regulujących sprawę ubezpieczenia społecznego rolników. W myśl ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. (Dz. U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133) – art. 1 ust. 2 – ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych obejmowało także domowników pracujących w gospodarstwie rolnym. Przez „domownika” rozumiano członków rodziny rolnika i inne osoby pracujące w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostawali we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyli 16 lat i nie podlegali obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie stanowiła ich główne źródło utrzymania, (art. 2 pkt 2). Obecnie według art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 ze zm.) – domownik, to osoba bliska rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego, albo w bliskim sąsiedztwie i stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

W ocenianym w sprawie okresie nie było obowiązku płacenia składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Zatem wystarczającym warunkiem dla uznania okresu pracy w gospodarstwie rolnym przed dniem 1 stycznia 1983 r. jest wykazanie wykonywania czynności rolniczych, zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie.

Wbrew stanowisku organu rentowego wnioskodawcy można przypisać status domownika w rozumieniu aktualnie obowiązującej regulacji. Definicja domownika zawarta w art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wymaga zamieszkiwania z rolnikiem lub w bliskim sąsiedztwie i stałej pracy w gospodarstwie rolnym, lecz w przypadku zamieszkiwania w bliskim sąsiedztwie, przepis ten dotyczy tylko osób bliskich rolnikowi. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem „jedynie wykonywanie stałej pracy w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zainteresowana zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą, w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, pozwala na przyjęcie ziszczenia się przesłanek z przepisu art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych" (wyrok SN z dnia 17 października 2008 r., sygn. akt II UK 61/08). Praca ta powinna być świadczona przez domownika tj. osobę bliską rolnikowi. Równocześnie Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 24 sierpnia 2012 r. III AUa 59/12 przyjął, że nie sprzeciwia się zaliczeniu takiej pracy fakt równoległej nauki, jeśli okoliczności faktyczne wskazują na potrzebę pomocy domownika w gospodarstwie i na realną możliwość pogodzenia pracy w gospodarstwie z nauką, nawet okresowo, od wiosny do jesieni.

Ponadto wskazać należy, że ustawa o emeryturach i rentach, jak i ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników nie zawierają definicji osób bliskich. Takie pojęcie pojawia się w innych ustawach. W ustawie o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. pojęcie osoby bliskiej zdefiniowano poprzez podanie stopnia pokrewieństwa lub związku rodzinnego albo przysposobienia. Do bliskich zaliczono też osoby pozostające faktycznie we wspólnym pożyciu tj. zstępnych, wstępnych, rodzeństwo, dzieci rodzeństwa, małżonka, osoby przysposabiające i przysposobione (art. 4 pkt 13 u.g.n.). Choć definicji osoby bliskiej nie podaje też Kodeks cywilny, to doktryna i orzecznictwo wyjaśnia, że są to osoby pozostające w faktycznie bliskich stosunkach uczuciowych, w szczególności należy tutaj zaliczyć konkubenta, wychowanka, członków rodziny zastępczej, osobę, z którą łączą bliskie więzi przejawiające się we wspólnym, wieloletnim prowadzeniu gospodarstwa domowego. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 5 czerwca 2012 r. III AUa 164/12).

W rozpoznawanej sprawie bezsporne jest, że posiadaczką gospodarstwa rolnego była J. S. (1) – babcia wnioskodawcy, a po niej matka wnioskodawcy E. S. (1), zatem osoba bliska dla wnioskodawcy. Prowadziła ona wspólnie z synem przeciętne jak na owe czasy gospodarstwo rolne. Rodzaj upraw i rodzina utrzymująca się wyłącznie z gospodarstwa w pełni uzasadnia to, że wnioskodawca musiał uczestniczyć w pracach rolniczych. To, że dojeżdżał do szkoły w sąsiedniej miejscowości w żaden sposób nie mogło mu uniemożliwić pracy. Miał on fizyczną możliwość świadczenia stałej pracy przez cały rok kalendarzowy, w zależności od potrzeb. W rezultacie świadczona przez niego praca

w gospodarstwie nie miała dorywczego czy okazjonalnego charakteru. Przeciwnie stanowiła jego źródło utrzymania. Pracując na gospodarstwie wnioskodawca nie tylko pomagał mamie, ale też zarabiał na swoje utrzymanie.

Sąd przyjął więc, że do okresów ubezpieczenia należy doliczyć wnioskodawcy okres pracy na gospodarstwie rodziny równoległy z nauką w szkole tj. od 16 października 1970 r. do 26 czerwca 1971 r. oraz po faktycznym zakończeniu nauki tj. od 22 czerwca 1971 r. do 6 listopada 1973 r., łącznie 3 lata i 22 dni.

Po uwzględnieniu tego okresu pracy wnioskodawca wylegitymował się 25-letnim stażem ubezpieczeniowym i tym samym spełnił warunki do nabycia emerytury określone w powołanych na wstępie przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. W sprawie wnioskodawcy przesłanki do nabycia świadczenia zostały spełnione w dniu 15 października 2014 r. tj. w dacie osiągnięcia wieku emerytalnego.

Z tych wszystkich względów należało zmienić zaskarżoną decyzję, o czym orzeczono w pkt I wyroku, po myśli powołanych na wstępie przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka oraz dokumentów dotyczących zameldowania babci i mamy wnioskodawcy) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w pkt III-im wyroku znajduje uzasadnienie w treści art. 98 k.p.c. i 108 k.p.c. w zw. z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 461) - § 12 ust. 2 i § 13 ust. 1 pkt 2.

Zgodnie z powołanymi przepisami Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w danej instancji, przy czym zasadą jest, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Ta zasada odpowiedzialności za wynik procesu oznacza, że strona, która sprawę przegrała, obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi poniesione przez niego

koszty procesu. Sąd uznał, iż pełnomocnik wnioskodawcy aktywnie reprezentował swego mocodawcę. Składane wnioski dowodowe zmierzały do szybkiego i rzetelnie wyjaśnienia sprawy.